

TEHNIKA ÜLIKOOL

Nr 8-9 (1527)

29. aprill 1999

Ilmub 30. aprillist 1949

Hind 2 kr

Oma ülikooli ajaleht

Esimese ajalehe esimesel leheküljel 30. aprillil 1949. aastal on üleskutsuv pealkiri:

KOONDUGEM OMA LEHE ÜMBER!

Kas ja kuidas on Tehnikaülikooli rahvas poole saajandi jooksul OMA LEHE ümber ühte hoidnud?

Toimetuses on erinevad toimetajate põlvkonnad tähistanud ajalehe TEHNIKAÜLIKOOL (sünninimega TALLINNA POLÜTEHNIK) 25., 30., 35., 40. ja 45. sünnipäeva. Esimese veerandsaja aasta kohta juubelite pühitsemise andmed puuduvad.

Küll on aga alles jäänud kõik lehed ise: peaaegu meetrikõrgune virm köidetud aastakäike, mille lehekülgede viisi elu ja tööd, õppimist ja kultuuri, infot ja sporti Tehnikaülikoolis.

50 aasta jooksul on sajad ja sajad üliõpilased, õppejõud jt ülikooliga seotud inimesed kirjutanud oma maja ajalehte oma maja asjadest. Ehk TPI lehte tipikate elust ja TTÜ lehte nüüdse Tehnikaülikooli tegemistest. Ja 50. sünnipäeval olekski ehk paslik pöörata aegadetagune hüüatus koondumisest oma lehe ümber teisipidi:

IMETLEGEM OMA ÜLIKOOLI!

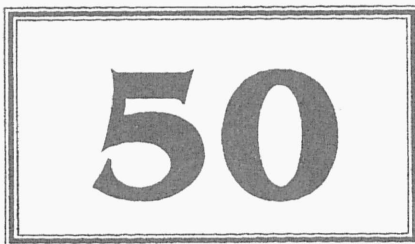
Imetlegem, sest tehnikat, tehnoloogiat ja majandust ülimaks seades on ülikool ometi vajalikuks pidanud juba pool sajandit välja anda humanitaarset kroonikat perioodilise trükiväljaande näol.

Olenemata konkreetsetest toimetajatest ja olenemata ülikooli juhtkonna koosseisudest, olenemata riigikorrast ja igavesest teadmisest, et raha on alati vähe, aga ajaleht on kallis lõbu —, olenemata kõigest takistavast on ülikooli tahe OMA AJALEHTE teha peale jäänud.

Ühele tehnikakõrgkoolile tuleb selle eest au anda.

Kõigi varasemate ja tulevaste tegijate nimel

**Urmi Reinde
tänapäevane toimetaja**

Lõputa nimekiri

Ükski leht ei sünni tegijateta. Erinevalt paljudest teistest inimõistuse poolt loodud materiaalsetest väärtustest säilitab ajaleht oma tegijate nimed. See nimekiri on lõputu.

Tallinna Polütehnik 30. aprillil 1949:

R. Mahl, L. Schmidt, H. Gross, E. Malm, E. Kangur, H. Reissar, E. Koonik, P. Palu, L. Pisa, U. Kreis, E. Soonurm, L. Meri, R. Ambros.

Vastutav toimetaja: A. Sivadi.

80ndad:

A. Sunila, P. Lageda, T. Joandi, U. Mänd, V. Koslov, E. Tiigimägi, O. Semjonova, V. Arhangelski, T. Trofimova, M. Eesmaa, Indrek Toome, Dmitri Klenski, A. Vellamaa, Eve Tärk, Reet Palm, E. Elmann, H. Kuldma, O. Roots, A. Kaabel, Ustus Agur, O. Pikkov, Aleksander Kilk, Boris L. Tamm, P. Vaarkask, Kirill Teiter...

Vastutavad toimetajad: K. Kulli, V. Kalpus, V. Volt, O. Pöder, O. Nagelman.

70ndad:

K. Kasikov, M. Loitve, L. Lehtmets, I. Šhemjakin, Marju Madrus, Daisy Eek, Paul Oja, Reet Tippo, Kaupo Pollisinski, Tiiu Tenson, Olavi Pihlamägi, Reet Ristlaan, Kalju Vaikjärv, Vallo Vaikjärv, Asko Toomsoo, Vladimir Bazanov, Tiit Merisalu, Bernhard Hiire, A. Garšnek, A. Teaste, U. Viik, E. Uus, Vahur Mägi, A. Helbe, J. Dudkin, Matti Raudjärv, Paul Rusanov, Jüri Ülesoo, Meelis Ideon, Ülo Taigro, H. Hinrikus, M. Klement, G. Golst, Rein Erme, Gunnar Saaliste, H. Kroon, Neeme Vellend, Harri Eesmaa, Agu Aarna, Rein Karm, H. Kivirand, Veera Kurvits, Valdek Mikkal, Ebba Rõigas, Uno Mereste, Jaan Vaitmaa, A. Aarna, G. Oserov, V. Topaasia, K. Vimmsaare, Endel Risthein, Matti Päts, Arvo Ots, R. Levet, L. Öispuu, Laine Hansalu, Enn Hendre, Igor Mihailištchenko, Katrin Roomet, Ewe Kaselaan, Vambola Kirs, Krista Holm, Mihkel Servinski, Ivo Karlep, Roode Liias, Ann Vahakorm, Tiit Kaps, Ado Kõstner, Tarmo Veer, Meelis Pääro, Pille-Triin Valgmäe, Juhan Habicht, Riho Baumann, Harvi Varkki, Erki Urva, Sergei Zonov, Rainer Gornischeff...

Vastutavad toimetajad: V. Volt, O. Pöder, O. Sjusjukalova, E. Tõnismäe, M. Randveer, V. Strizak, G. Hazak.

Tegevtoimetajad: Hille Ok-Karm, Urmi Reinde, Ludmila Golovkova, Nadezhda Majevskaja.

80ndad:

Endel Sarapuu, Kalle Isand, Anneli Kuus, Raivo Linnas, Tõnu Tomberg, Arne Tae, Heiti Hääl, Anne-Malle Hallik, Jaan Karu, Ardo Ojasalu, Sulev Alajõe, Tiit Kolk, Ivo Einmaa, Eduard Tüür, Toomas Rihvk...

Vastutavad toimetajad: G. Hazak, V. Strizak, R. Mikenberg, H. Vainu

Tegevtoimetajad: Enno Tammer, Tiina Kuslap-Tammer, Ulli Sats, Karin Tatuns, Nadezhda Majevskaja.

Tehnikaülikool, 90ndad:

Raimund Ubar, Indrek Treufeldt, Avo Ots, Ülo Tärno, Arles Taal, Katre Eljas, Aime Piht, Imbi Kaasik, Helgi Arumaa, Valjo Tooming, Erki Soekov, Aivar Hannolainen, Jana Majevskaja, Viivi Russ, Madli Ganihhina, Anu Johannes, Valjo Tooming...

Tegevtoimetajad: Ulli Sats, Karin Tatunts, Urmi Reinde, Nadezhda Majevskaja

PALGALISI TOIMETAJAJD:
Hille Karm (paremal), Urmi Reinde...

...Enno ja Tiina Tammer...

...Ulli Sats (vasakul) ja Karin Tatunts...

...toimetuse "talisman" Nadezhda Majevskaia
ja "vastutav" Viktor Strizhak.

Legendaarsed vastutajad Olga Pöder ja Gabriel Hazak.

50

Ilma marssalipaguniteta

Elus on kolm rõõmu: hea sõber, armas inimene ja armastatud töö.

Kui sageli need kolm rõõmu ühes eluloos kokku saavad? Sõpru on igaühel, armsamaid - paljudel, aga vaat töö ei paku üsna sageli rõõmu, vaid raskusi ja vaeva.

Mille eest, küsitakse, seda sunnitööd armastada?! Annab elatusvahendeid ja käib küll...

Mina olen õnnelik inimene. Sest mul on töö, mida armastada. Selle ma tunnistasin üles õigupoolest juba kümme aastat tagasi, kui meie leht sai nelikümmend. Järjekordse juubeli puhul ma kordan: ma armastan sind.

See tunne on juba 22 aastat vana, tähendab, on aja proovile vastu pidanud.

... Väike, "koridorileht", tähtsusetu tiraazh.

Vahe sellise väljaande ja suure üleriigilise päevalehe vahel on umbes samasugune, nagu erineb maal muuseumis fotost sinu koduses pildialbumis.

Kuid inimesele on vaja nii üht kui teist. Esimene ülendab hinge, teine soojendab hinge. Ka tunnetate vahet?

Seepärast tahaks uskuda, et meie väikelehte armastatakse meie pikkades koridorides. Ja mitte ainult neis.

Tahaks uskuda, et sel lehel on ees pikk elu. Sest perekonnaalbumid on ju inimkonnale niisama vajalikud kui maali-galeriid.

"Suures" lehes on loominguilised ja tehnilised töötajad. Esimesed hoolitsevad sisu, teised vormi eest. Igaühel oma. Ajakirjanik andis oma šedöövri tehnilisele personalile ja kuni lehe ilmumiseni tegelevad tema kirjatükiga juba võõrad käed: teksti sisselööjad, korrektorid, keelelised toimetajad, kujundajad, küljendajad... Räägitakse, et tänapäeval töötavad eraldi isegi lugudele pealkirjade panijad!

Väikelehes pead aga endas ühendama nii ühed, teised kui ka kolmandad võimed, ning omaenda *mente et manu* 'ga pead lõpule viima kogu protsessi: käsikirjast valmis trükikilideni, mis jõuavad trükimasinasse.

Seda aega võib nimetada raskeks, pingeliseks, koormavaks. Aga võib nimetada ka suureks õnneks, rõõmuks, eduks. Mina leian just nimelt nii. Ja sellest äratundmisest tööarmastuseni ei ole enam pikka maad.

Napoleon on öelnud, et iga sõdur peab kandma põues marsalikepikest. Halb on sõdur, kes ei taha saada kindraliks. Jät-kates sama paralleeli meie ametis, tuleb öelda: iga ajakirjanik tahab oma loominguga jaoks laia levi ja hiiglaslikke tiraazhe. Ja et tema nime teaksid kümned, et mitte öelda sajad tuhandet lugejad.

No mis siis. Tähendab, mina ei ole oma elu Napoleoni näpunäidete järgi üles ehitanud. Olen meie ajalehes igavene reamees. Ja tunnen ennast ilma marssalipaguniteta suurepäraselt.

Sellepärast, et mul on olnud õnne saada saatuse kõrgeim autasu — kõik kolm eelpool nimetatud rõõmu, ja nende seas minu jaoks asendamatu armastatud töö.

Nadezhda Majevskaia

Infokirtee UMI ja TTÜ vahel

Täppis- ja tehnikateadlasteni jõuab valdav osa uusimast teadusinfost enamasti artiklite kaudu. Artikli teaduskäibes püsimist mõjutab suuresti see, kui võrd rahvusvaheliselt tuntud väljaandes ta on ilmunud.

Tuntuimaks teadusinfo allikaks TTÜs on kahtlemata USA ISI (Institute for Scientific Information) andmebaas *Current Contents with Abstracts*, mis avaldab operatiivselt rahvusvaheliselt tunnustatud teadusajakirjade sisukordi ja artiklite referaate.

ISI kahe seeria - *Engineering, Computing and Technology* ja *Physical, Chemical & Earth Sciences* - kasutamine meie raamatukogus elavneb tavaliselt aasta lõpus, kui läheneb teadustegevuse aastaaruannete esitamise tähtaeg.

Infoedastusmaailmas ei ole ISI-st vähemtähtsam teine elektroonilise info talletaja ja vahendaja - UMI, 1938. a loodud Bell & Howelli kompanii USA-s, kelle tooted on kasutusel rohkem kui 160 riigis.

Käesoleval aastal täienes meie raamatukogu andmebaaside kogu (momendil 140 nimetust) teiste hulgas ka ühe CD-ROM andmebaasiga UMI-lt. Mõne aasta eest tellitud UMI kitsamasisulisele referaatandmebaasile *INSPEC: Electronics & Computing Ondisc* lisandus referaat- ja täistekstandmebaas

Applied Science & Technology Plus™,

mis vahendab infot maailma tippajakirjadest peaaegu kõigil meie ülikooli profiilile vastavail teadusaladel.

AS&TP sisaldab:

- ♦ artiklite lühikirjeid ja referaate 450-st ajakirjast H.W. Wilson kompanii *Applied Science and Technology Index* andmebaasist alates 1994. aastast
- ♦ artiklite täistekste ja *image articles* ca 130-st juhtivast teadus- ja tehnikaalasest ajakirjast alates 1997. aastast (sh fotosid, kaarte, diagramme, graafikuid ja illustratsioone)

AS&TP CD-ROM versiooni uuendatakse kord kuus.

Ainevaldkonnad, mida andmebaas peegeldab:

♦ aeronautics	♦ mechanical engineering
♦ chemical engineering	♦ metallurgy
♦ civil engineering	♦ neural networks
♦ computer technology and applications	♦ physics
	♦ plastics
♦ electrical engineering	♦ solid state technology
♦ food and food industry	♦ transportation
♦ mathematics	♦ waste management jt

Otsitunnused:

autor, artikli pealkiri, allikas (publikatsioon), ilmumisaeg, märksõna, teema, referaat, firma/organisatsioon, geograafiline koht, keel jt

Artikleid saab otsida:

- ✓ teema
- ✓ allika (publikatsiooni)
- ✓ märksõna järgi.

Artiklid on saadaval viies formaadis:

- ✓ lühikirje
- ✓ referaat
- ✓ täistekst
- ✓ tekst + graafika
- ✓ page image

Huvipakkuvaid artikleid, ka nende täiskujul (*full image*) on võimalik välja trükkida või uudse võimalusena edastada elektronposti teel otse andmebaasist soovitud aadressile, näiteks oma kodusse elektronpostkasti.

Kellele infootsing CD-ROM andmebaasist raamatukogus tundub kohmakas, (sest kettaid tuleb pidevalt vahetada), saab sama andmebaasi

Applied Science & Technology Plus™ on ProQuest Direct

kasutada Interneti vahendusel aadressil

<http://www.umi.com/pqdauto> oma töökohal

(UMI-le on edastatud vastavad TTÜ arvutite IP numbrid).

NB! Kasutada proxyta!

Raamatukogu infoosakonna ainespetsialistide hinnangul on juurdepääs andmebaasile *AS&TP ProQuest Direct* veebi vahendusel mugav ja üllatavalt kiire ning ta on ka operatiivsem kui sama andmebaas CD-ROMil, sest andmeid uuendatakse kord nädalas.

ProQuest Digital Dissertations

<http://www.umi.com/hp/Products/Dissertations.html>

Kindlasti tasuks tutvuda ka UMI dissertatsioonide andmebaasiga, mis sisaldab üle 1,4 miljoni (valdavalt Põhja Ameerika, valikuliselt ka Euroopa ülikoolide) magistri- ja doktoritöö lühikirjeid, referaate või ka täistekste alates 1861. aastast.

Dissertatsioonid alates 1997. aastast on täistekstidena saadaval PDF formaadis.

ProQuest Digital Dissertations võimaldab kõigile huvilistele vaba (*quest*) juurdepääsu jooksva ja eelmise aasta dissertatsioonide lühikirjetele ja referaatidele. Samuti antakse Teile suurepärase võimalus tasuta tutvumiseks 24 leheküljega dissertatsioonist.

Tasulisi koopiaid dissertatsioonidest on võimalik saada nii tavalise kui elektronpostiga, aga ka PDF formaadis veebi kaudu. Viimane variant on odavam - US \$ 24.95.

UMI dissertatsioonide reklaamleht on skaneeritud raamatukogu serverile aadressil

<http://www.lib.ttu.ee/pdfs/umisheet.pdf>

Applied Science & Technology Plus™ CD-ROMil saab kasutada pearaamatukogus, infoteeninduse C-arvutis rõdul, juhendab infoteenindaja.

Applied Science & Technology Plus™ veebivariandi ProQuest Direct tutvustus toimub kõigile soovijale (üliõpilased, õppejõud jt) 29. aprillil k.a. kell 14.00 pearaamatukogus, infoosakonna ruumes.

Andmebaaside kasutamiseks on soovitatav eelregistreerimine infoteeninduse aadressil info@lib.ttu.ee või tel 620 3553.

Taimi Nurmiste
raamatukogu infoosakonna juhataja

Tööteaduse õppetool uuenemas

Tööteaduse õppetoolis, kus pooled õppejõud tegelevad riski- ja ohutusõpetusega, on kavas teha olulisi uuendusi selleks, et õppetööd kaasajastada.

Ohutuse küsimuste lahendamisel kasvab kogu maailmas ergonoomilise lähene-misviisi osatähtsus, kuna see käsitleb kõiki ohutuse probleeme komplekssemalt traditsioonilisest ohutushoiust. Näiteks kui töötervishoiu ja ohutuse entsüklopeedia (*Encyclopedia of Occupational Health and Safety*) 3. väljaandes 1983. a oli ergonoomi-kale pühendatud 4 lk, siis 4. väljaandes (1998) oli juba 101 lk.

Tehnikaülikool võib kaotada eelise

Eesti Põllumajandusülikoolis on juba alustatud spetsialistide- ergonomistide väljalaskega. Sotsiaalministeeriumi Töötervishoiukeskusel on kavas lähemal ajal rajada ergonoomika laboratoorium. On oht, et Tehnikaülikool, kus vastavaid uuringuid viiakse läbi ligi 20 aastat, võib kaotada prioriteedi. Silmas pidades Euroopa Liiduga ühinemist peavad meie spetsialistid olema ohutuse ja ergonoomika alal Euroopa Liiduga samal tasemel.

Tehnikaülikool ei saa praegu välja lasta Euroopa Liidus aktepteeritavaid spetsialiste ohutuse ja ergonoomika alal, kuna puudub elementaarne kaasaegne aparatuur praktilis-teks õppusteks. Olemasolevad seadmed on toodetud endises N. Liidus ning on moraalselt vananenud või muutunud aastakümnete pikkuse kasutamise jooksul praktiliselt töökoõlbmatuks. Laboratoorsed tööd viiakse senini läbi ruumis, mis on viimase paarikümne aasta jooksul remontimata ega vasta elementarsetele õppetöö nõuetele. Enamus sisustusest on lagunenud.

Tööteaduse õppetooli õppejõud Virve Siirak ette valmistamas ergonoomikaalaseid loenguid. Foto dotsent Piia Tint

Kasutusele uus tehnoloogia

Laboratoorsete tööde kompleks on vaja viia kooskõlla ohutuse ja ergonoomika praktiliste probleemidega vabariigis. Hädavajalik on võtta kasutusele videoaparatuur, mida kõikjal Euroopa sarnastes õppetoolides kasutatakse, kuna sellega saaks analüüsida tegelikku töötingimuste olukorda ettevõtetes, sealhulgas tööõnnetuste tekkevõimalusi.

Ühtlasi tuleb kasutusele võtta kaasaegsed audiovisuaalsed esitlusvahendid. Õppetöösse tuleb evitada arvutid ja CD-ROM andmebaasid. See võimaldab läbi viia töid, mis käsitlevad suurõnnetuste vältimist, tooteohutust ja ergonoomikat. Eriti on vaja evitada kognitiivset ergonoomikat, mis viimase 10 aasta jooksul Euroopas ja Ameerikas kiirelt areneb.

Kognitiivne ergonoomika tegeleb vaimse töö efektiivsuse tõstmisega, eesmärgiga aidata lahendada firmade ja organisatsioonide keeru-

kaid probleeme. See võimaldab saada mõjusaid lahendusi tööõnnetuste, suurõnnetuste ja kutsehaiguste vältimisel.

Riski- ja ohutusõpetuse projekt

Projektiga on hõlmatud kogu Tehnikaülikool: riski- ja ohutusõpetuses on ette nähtud majandusteaduskonnas 8 tundi harjutusi ning kõikidel teistel eriala kaasaegselt arendada õppe- ja teadustööd, parandada kraadiõpet, teha uuringuid magistri- ja doktoriõppe raamides. Tekib soodne võimalus teadus- ja arendustegevuseks. Paranevad tingimused teadusalaseks koostööks teiste Euroopa kõrgkoolidega. Oulu (Soome), Luleå (Rootsi) ja Birminghami (Inglismaa) ülikoolidega on vastastikused kontaktid (koostöölepingud jne) olemas, kuid koostöö on senini pidurdunud meil kaasaegse aparatuuri ja vastavate ruumide puuduse tõttu.

Ülo Kristjuhan, Virve Siirak
tööteaduse õppetool

TEADMISEKS!

Ülikooli nõukogu on asunud koostama TTÜ arengukava aastani 2005. Seetõttu pöördus rektor Olav Aarna Tehnikaülikooli nõukogu liikmete poole palvega selle tähtsa dokumendi ettevalmistamises konstruktiivselt kaasa mõelda.

27. aprilli nõukogu istungile esitas rektoraat arengukava teesid. Arutelu TTÜ tuleviku üle peaks kujunema

pingsaks, kestma läbi kevade ja ühele poole jõudma sügisel pärast puhkusi.

Ajaleht avaldab edasiviivaid mõtteid, ettepanekuid ja konstruktiivset kriitikat niipalju kui jõuab.

Alustame professor Toomas Rangiga.

Toimetus

TTÜ 2005

Kuhu lähed, Tehnikaülikool?

Reformid Tallinna Tehnikaülikoolis on kestnud juba ligi 10 aastat. Selle aja jooksul on paljud asjad läinud paremaks (näiteks professuuri kujunemine, õppekavade kaasajastumine, mitme õppekorpuse remont jpm).

Kuid mitmes tehnikaülikooli eksistentsile väga olulises küsimuses on kestnud paigalseis või toimunud isegi tagasimine. Näiteks on siamaani lõplikult selgeks vaidlemata tehnikaülikooli koht ühiskonnas, on jätkunud permanentne õppekavade muutmine, ei ole üle saadud tehnikaülikoolile eraldatavate riigelarveliste vahendite püsivast nappusest võrreldes Tartu Ülikooliga. Viimasel ajal on hakanud süvenema tendents autokraatsele valitsemisele tehnikaülikooli sees jms.

Seega, on kuhjunud terve rida probleeme, millele tuleks otsida lahendusi. Millised need probleemid siis minu arvates oleksid?

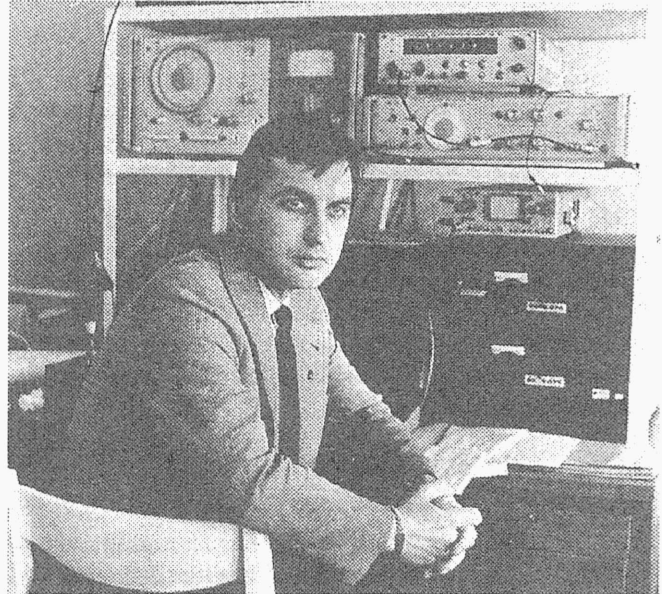
- ♦ Puudub tehnikaülikooli eelarve pikaajaline planeerimine ning tulude ja kulude läbipaistvuse tagamine kõigil tasandil.
- ♦ Täpsustamata on professuuri kohustuste ja vastutuse vahetõkk ning pärsitud on tema sõltumatus.
- ♦ Puudub mõistlik tasakaal akadeemilise ning haldus- ja tugistruktuuride vahel.
- ♦ Optimeerimata on kogu õppekavade süsteem.
- ♦ Selgitamata on akadeemilise- ja diplomiõppe vahetõkk.
- ♦ Välja on arendamata tehnikaülikooli kvaliteedisüsteem.

On selge, et osa neid probleeme väljub meie ülikooli seinte vahelt. Mõni probleem eeldab kokkuleppeid nii kõigi Eesti ülikoolide endi kui ka tehnikaülikooli ja haridusministeeriumi vahel.

Enamus tõstatatud küsimustest peaks aga kindlasti leidma lahenduse meie ülikooli seinte vahel. Ilmselt on vaja koostada realistlik Tallinna Tehnikaülikooli arengukava. Et seda mõistlikult teha, tuleks minu arvates vastata järgnevatele küsimustele.

1. Milline on tehnikaülikooli koht Eesti koolitusmaastikul?
2. Mis on tehnikaülikooli tegevuse eesmärk?
3. Milline on tehnikaülikooli missioon?
4. Millised on tehnikaülikooli tegevusvaldkonnad?
5. Millised on tehnikaülikooli ressursid (eraldatud ja teenitud), kuidas neid jaotada?
6. Millised on tehnikaülikooli õppekavad?
7. Millised on tehnikaülikooli õppejõud, üliõpilased ja personalipoliitika üldse?

Toomas Rang

8. Kuidas tehnikaülikool funktsioneerib (juhtimine ja struktuur)?

9. Kellega koos ja kus tehnikaülikool tegutseb?

Püüan omalt poolt ka mingeid vastuseid pakkuda, lootes (võibolla küll lihtsameelselt), et arengukava arutelul arengukomisjonis mõni mõttekene ka kasutamist leiab.

Milline on tehnikaülikooli koht Eesti koolitusmaastikul?

Muutused meid ümbritsevas maailmas on kiired. Arengusuunaks on liikumine avatud infoühiskonna poole, mille käigus kaovad või hägustuvad paljud meile harjumispärased eraldusjooned ning teravneb konkurents kõigis valdkondades, sh kogu koolituse ning teaduse- ja arendustegevuse alal.

See kõik koos esitab meile kõrgendatud nõuded oma tegevuse strateegilisel kavandamisel, missiooni ja töövaldkondade määratlemisel ning elu korraldamisel. Eesti ühiskonna taotluseks on jätkusuutliku arengu, eestluse elujõu ja rahvusvahelise konkurentsivõime tagamine. Neid üllaid ja üldisi eesmärke silmas pidades muutub eriti oluliseks Tallinna Tehnikaülikooli identiteedi määramine.

Mul on tunne, et just selles oma näo leidmise osas on meie majas kõige suuremad puudujäägid. Me ei ole suutnud ennast siamaani Eesti koolitusmaastikul selgelt defineerida. Vahepealsed katsed Tallinna Ülikooli sildi all Tartu Ülikoolile "ära teha" ei olnud ilmselt see kõige õigem ja parem tee.

Arvan, et oluline meie jaoks on ikkagi orienteerumine tehnikale ja tehnoloogiale. Seda silmas pidades võiks minu arust

Kuhu lähed, Tehnikaülikool?

vabalt kaaluda isegi Tallinna Tehnikaülikooli ümbernimetamist Eesti Tehnoloogiaülikooliks (*Estonian University of Technology*). Viimase idee tegelik autor on prof Vello Kukk.

Mina isiklikult ei usu, et pelgalt sildi vahetamisega on võimalik kvaliteeti parandada. Aga Eesti Tehnoloogiaülikooli nime taga peituvad tegelikult tunduvalt laiemad ja sügavamad võimalused kui esialgne lihtne sildivahetus.

Kui nimemuutusega kaasneb ka näiteks Eesti Tehnoloogiaülikooli seaduse (analoogiliselt Tartu Ülikooli seadusele) vastuvõtmine Riigikogus, võib vist küll mõnda, et meie koht Eesti koolitusmaastikul ilmestub oluliselt. Loodetavasti lahenevad ka identiteedi probleemid, või need vähemalt kahanevad. Edaspidi kasutan oma jutus siiski Tallinna Tehnikaülikooli nime.

Mis on tehnikaülikooli tegevuse eesmärk?

Kuna me astume lähiajal Euroopa avatud "koolitusmaastikule", on vaja lühikest ja selget eesmärgi defineerimist. Arvan, et eesmärgiks peab olema kõrgetasemeline, rahvusvaheliselt tunnustatud õppe- ja teadustegevus tehnika ja tehnoloogia vallas. Selle kaudu aidatakse oluliselt kaasa majanduse konkurentsivõime tõstmisele ning tehnikakultuuri edendamisele Eestis. Eesmärgi saavutamist toetab otseselt Tehnikaülikooli integreerumine rahvusvahelisse kõrgkoolide ning teadusasutuste võrku.

Mis on tehnikaülikooli missioon?

Missioon on otseselt seotud identiteediga. Seega, tehnikaülikooli missioon on olla tehnikateaduste ning nendega piirnevate täppis/majandusteaduste vallas akadeemilise ja mitteakadeemilise koolituse, rahvusliku tehnika- ja tehnoloogiakultuuri ning ka teadus- ja arendustegevuse keskuseks Eestis. Samuti on meie eksistentsi mõte pakkuda ühiskonna liikmetele võimalusi omandada tehnika- ja täppisteaduste-, aga ka majandusalast kõrgkoolitust, ning osaleda elukestvas õppes.

Millised on tehnikaülikooli tegevusvaldkonnad?

Antud valdkonna probleemid on jällegi tugevalt seotud identiteediga. Arvan, et tegevusvaldkonnad võiksid olla:

1. Tasemeõppe akadeemiliste (bakalaureuse-, magistri- ja doktori-) õppekavade alusel põhiliselt väljakujunenud ning majanduslikult põhjendatud õppevaldkondades.
2. Mitteakadeemiline (diplomi)õppe perspektiivsete majandusharude tarbeks.
3. Täienduskoolitus ja avatud ülikooli tüüpi koolitusteenused vastavalt tehnikaülikooli profiilile.
4. Teadus- ja arendustegevus põhiliselt tehnika-, aga ka täppis- ja majandusteaduste vallas keskendatuna majanduse

innovatiivse arengu, sh tehnika ja tehnoloogia arengu probleemidele.

Millised on tehnikaülikooli ressursid (eraldatud ja teenitud)?

Kuidas neid jaotada?

Üks raskemini vastatavaid küsimusi. On ju kõigile teada, et need vahendid on ühelt poolt riigieelarvelised (RE) ja teiselt poolt riigieelarvevälised (REV). Need vahendid jaotuvad õppe-, teadus- ja arendustegevuse ning kogu halduse finantseerimisel. On tõsiasi, et tõeliselt saab jagada ainult RE-lisi õppe- ning haldusvahendeid. Ülejäänud rahad "teenitakse" ning üldjuhul ei kuulu jagamisele. Seega on mõttekas peatuda põhiliselt ainult jaotatavatel vahenditel.

Arvan, et tuleb teha selget vahet rahade osas, mis on ette nähtud ühelt poolt akadeemiliste struktuuriüksuste, teiselt poolt aga haldus- ning tugistruktuuriüksuste finantseerimiseks. Kusjuures eelistatakse akadeemilisi struktuure. See eeldab erinevate finantseerimisreeglite olemasolu.

Finantseerimise reeglid RE vahenditest õppetegevuseks on otstarbekas kehtestada pikaajaliselt (vähemalt kolmeksviieks aastaks). Muudatuste sisseviimine lepitakse kokku vähemalt üks aasta ette. Tehnikaülikooli ulatuses tuleb rakendada reegel, et palk moodustaks kogu õppekulust mitte alla 60% ning iga-aastased rahajagamise reeglid peavad arvestama ka TALO ja vabariigi valitsuse vahelisi palgatõusude kokkuleppeid.

RE teadus- ja arendustegevuse ning REV kuludest tehnikaülikooli üldkuludeks arvestatavast 20 protsendist tuleks 10% tagastada mitte teaduskonnale, vaid raha sisse toonud institutsioonile. Sellega tekib minu arvates sissetoojal ka teatud lisastiimul.

REV vahendite osakaal on aga tehnikaülikoolis liiga väike ning peaks ulatuma vähemalt 40 protsendini kogufinantseerimisest. Kuidas seda olemasolevat väikest REV osa tõsta, on raske öelda. Administratiivsete käskudega see küll kasvama ei hakka. Struktuuriüksustel peaks tekkima tegelik ja tõeline huvi kogu oma ülikooliväline "aur" luua tehnikaülikooli katuse all. See ei saa põhineda üksnes inimeste missioonitundel, vaid peab olema stimuleeritud.

Kuidas? Pean tunnustama, et peale eespool nimetatut muud vastust ma praegu ei tea!

Olemasolevate kinnis- ja vallasvaraliste ressursside parema ärakasutamise nimel on otstarbekas tehnikaülikooli põhiosa koondada Mustamäele, et kujuneks välja kompaktne kaasaegse infotehnoloogia vahenditega varustatud ülikoolilinnak. TTÜ filiaalid (teadus- ja arendusasutused ning kolledzhid) võivad paikneda ka Eesti Vabariigi teistes regioonides. Läbi tuleb viia varade, sh kinnisvara inventuur eesmärgiga jõuda selgusele kinnisvaraobjektide turuväärtuses. Ebarentaablistest varadest tuleb kiiresti vabaneda.

Millised on tehnikaülikooli õppekavad?

Jällegi identiteedi probleem, kuid otseselt seotud ka koolitusvajadusega ning õppekavade mudeliga. Ilmselt on

otstarbekas õppevaldkondade ja teaduskondade piirid ühildada (see on paljudel juhtudel juba praegu nii!).

Eesmärgiks ei tohiks siiski olla juba olemasolevate "vürs-tiriikide" vaheliste müüride tugevdamine, vaid hoopis iga valdkonna (teaduskonna) eripärade suurem arvestamine ühelt poolt ning koopereerumine (tehnikaülikooli kõigi õppekavade optimeerimine) teiselt poolt.

Akadeemilise haru ainuvõimalikuks ning finantsiliselt ka vastuvõetavaks mudeliks on minu arvamus mööda 4 + 1 (1.5) + 3 aastat. Diplomiõppe ja sellele võimaliku järgneva kraadiõppe mudeliks aga 3 + 2 + 3 aastat.

Diplomiõpe on mõistlik avada tõepoolest ainult nendel õp-pesuundadel, kus on oluline vajadus tugeva praktilise orien-tatsiooniga spetsialistide järele. On aeg loobuda valehääbist — tuleb öelda välja, et diplomiõpe on kõrgem kutseõpe ning väga tugevalt orienteeritud tööstusele, tootmisele ja teenin-dusele.

Mõlema õppekava (kraadiõpe, diplomiõpe) esimese astme lõpetamisel tuleb lõpetajale anda spetsialisti sertifikaat (nimi võib ka kuidagi teisiti kõlada). Põhjus on väga lihtne - vastasel juhul ei arvestata õpingute aega pideva tööstaaži hulka ning pensionile minekul on meil tööaastaid 3 või 4 aasta võrra vähem.

Õppekavade optimeerimine on kõige valusam probleem, kuna võib puudutada igapäevaste meiste isiklikult. Kuid Tehni-kaülikooli professuur on nii kõrgelt haritud küll, et suude-takse tudengitele õpetada ka selliseid aineid, millega oma igapäevases tegevuses puututakse vähe kokku.

Loomulikult ei tähenda see, et näiteks elektroonik läheks õpetama mehaanikat või ehituskonstruksioone. Seega, üld-juhul uute õppekavade koostamisel tuleks lähtuda loodava kava loogikast, mitte olemasolevatest meestest/naistest ning nende soovidest midagi õpetada või mitte.

Millised on tehnikaülikooli õppejõud ja üliõpilased?

Kõige raskem küsimus, sest mis sa ikka enda või tudengite kohta arvad.

Arvan, et õppejõude ametikohtade arv stabiliseerub 5 aasta jooksul umbes 450 juures, mis tähendab õppejõudude ja üliõpilaste suhtarvu umbes 1:15.

Kutsutud ja "sisse osetud" professorite rakendamise suhtes olen esialgu suhteliselt skeptiline, sest on oht, et kvaliteedi tõusu asemel satume Lääne sotsiaalse pressingu (social dumping) alla. Mitmed araabia, hiina, india, aga ka vene ja ukraina teaduskraadidega inimesed, kes ei ole leidnud rakendust Lääne ülikoolides, on olnud juba huvitatud õp-pejõukohtadest meie ülikoolis.

Üliõpilaskond, nagu teada, koosneb statsionaarsetest ja mit-testatsionaarsetest üliõpilastest. Statsionaarsete üliõpilaste arvuks võiks aastal 2005 kujuneda 6000-6500 ümber, nendest bakalaureuseõppes umbes 2500 (3000) ja diplo-miõppes umbes 2500. Magistri ja doktoriõppes võiks kokku olla umbes 1000 tudengit.

Ilmselt on aeg jälle niikaugel, et lähiaegadel tuleks alustada ettevalmistusi eesmärgiga taasavada üliõpilaste vastuvõtt mittestatsionaarsesse õppevormi — tingimusel, et konk-reetse õppekava õppeained on varustatud kaugõppeks piisa-vate õppematerjalidega (internet, CD-d jne).

Õppetöö internatsionaliseerumine eeldab, et aastal 2005 moodustaks teistest riikidest pärit olevate üliõpilaste arv 1-2 protsenti statsionaarsete üliõpilaste arvust. See eeldab aga täielikult inglise keeles läbiviidavate õppekavade olemas-olu. Kas me oleme selleks valmis? Kas EV Migratsiooni-amet ja seadusandlus on selleks valmis?

Kuidas funktsioneerib tehnikaülikool?

Kindlasti kõige raskemini realiseeritav ning kõige enam eri-nevaid nägemusi pakkuv küsimus. Igatahes minu aru-saamist mööda peab struktuur olema võimalikult lihtne, aru-saadav ja ka läbipaistev.

Arvan, et organisatsiooni struktuuri osadeks on ühelt poolt akadeemiline struktuur ning teiselt poolt seda akadeemilist (õppe-, teadus- ja arendus-) tegevust toetav haldus- ja tugi-struktuur. Akadeemilise põhistruktuuri moodustavad insti-tuudid ja teaduskeskused, millele lisanduvad õppekeskused ja diplomiõpet teostavad kolledzhid.

On võimalik luua instituutide ja teaduskeskuste vahelisi kraa-diõppe keskusi (graduate schools). Täienduskoolitust korralda-vad akadeemilised struktuuriüksused koostöös täien-duskoolituskeskusega. Olemasolevad "endised TA Instituudid" tuleb restruktureerida ja kujundada ümber kas teadus-keskusteks või kolledzhiteks. Katsekoja arengu suunaks peaks minu arvates olema tema juriidiline iseseisvusmine.

Tehnikaülikooli juhtorganid peaksid olema ka nii lihtsad kui võimalik. Vajalik on ilmselt nii parlamendi taoline kui ka valitsuse moodi institutsioon. Paljudes ülikoolides kannab parlamendi-laadne institutsioon senati ning valitsuse moodi institutsioon nõukogu (board) nime. Nii võiks olla ka tehni-kaülikoolis.

Senat on tehnikaülikooli juhtorgan, mis otsustab tehni-kaülikooli akadeemilise tegevuse strateegilisi küsimusi: kinnitab koondeelarve, võtab vastu ülikooli pikaajalised arenduskavad, kinnitab õppekavad, valib professorid, hindab akadeemiliste struktuuriüksuste tegevust jne. Liik-meid kuni 30, kellest vähemalt kolmandik tuleb väljastpoolt tehnikaülikooli. Senati juhataja valitakse.

Tehnikaülikooli nõukogu on tehnikaülikooli juhtorgan, kes kavandab ja suunab tehnikaülikooli strateegilist arengut: kinnitab ülikooli struktuuri ja struktuuriüksuste põhikirjad (-määrused), viib ellu senati otsuseid. Liikmeid ei peaks tal olema üle 15. Nõukogu esimees on rektor.

Akadeemiliste struktuuriüksuste (instituut, teaduskeskus, kolledzh, õppekeskus) juhtorganiks on struktuuriüksuse nõukogu, mida juhivad struktuuriüksuse juht.

Kuhu lähed, Tehnikaülikool?

Nagu näha, ei ole siin midagi uut. Ma arvan, et tegelik probleem, miks meie praegused sarnaste ülesannetega instantsid tunduvad mittepiisavad, seisneb selles, et nimetatud organeid ei ole suudetud mingitel minule arusaamatutel põhjustel efektiivselt tööle rakendada.

Kellega koos ja kus tehnikaülikool tegutseb?

See on tehnikaülikooli "välispoliitika". Peame tegema koostööd nii meile sõbralike kui ka ebasõbralike partneritega, kuid alati peavad meil silme ees olema eelkõige meie huvid ja tarbed. Ajakirjandus teavitas meid ühest positiivsest koostööalastest ettevõtmisest Tallinna ülikoolide vahel – alus on pandud Sihtasutusele Tallinna Ülikoolid. Lisaks juba üle aasta edukalt tegutsev Sihtasutus Tallinna Tehnikaülikooli Innovatsioonikeskus. Seda laadi regionaalseid üritusi tuleb jätkata, kaasates vilistlas- jmt organisatsioone.

Meie partneriteks on tegelikult kõik Eesti ülikoolid ja Eesti Teaduste Akadeemia, kellega tuleb teha koostööd akadeemilise taseme küsimustes. Sihtorganiteks on Haridusministeerium, TAN, vabariigi valitsus. Partner on meile ka TALO allorganisatsioon UNIVERSITAS, kellega tuleb koos tegutseda õppejõudude sotsiaalsete garantiide (pension, valimisprotseduurid jms) tagamise küsimustes. Sihtorganiteks EV Haridus- ja Sotsiaalministeeriumid. Partnerid on Eesti In-seneride Liit, Eesti Tööstuse ja Töandjate Kesklit ning tööstuse haruliidud, kellega koostöö on suunatud koolituse professionaalsust tagavate meetmete loomiseks. Sihtorganiteks EV Haridus- ja Majandusministeeriumid.

Rahvusvahelises koostöös on tehnikaülikoolil oluline jätkata osalemist Baltimaade Tehnikaülikoolide Assotsiatsiooni ja konsortsiumi BALTEC tegevuses. Peaksime soosivalt suhtuma ka teistesse sellelaadsete koostööorganisatsioonide tekkesse. Ülioluline on ühineda Euroopa ülikoolide assotsiatsiooniga CRE.

Saidki küsimused vastatud. Osade vastustega olen ise rahul, osadega mitte. Eks see viita veel kord probleemistiku keerukusele. Tõe huvides tuleb mainida, et paljude siinkirjeldatud küsimustega juba erinevatel tasanditel ka tegeldakse.

Seega ei maksa arvata, et püüan avatud uksest sisse murda. Igatahes selline oli põgus visioon Tallinna Tehnikaülikooli võimalikest arengutest. Lugesed ise oma juttu üle, tundus ta natuke tehnokraatlik küll, aga miks ka mitte — Euroopasusesse jõudmisel peame olema suutelised progressitrammide peale ronima!

**Professor
Toomas Rang**
Elektroonikadisaini õppetooli juhataja
Eesti Elektroonika ja Aparaadiehituse
Ettevõtete Ühenduse (ELA) juhatus liige

Teated

16. aprillil

korraldasid Eesti Noorte Looduskaitse Ühing, BEST-Estonia ja AIESEC taas nn Rohelise Päeva. Pikemalt vt lk 9.

19. aprillil

sõitis TTÜ esindus eesotsas **Jüri Tanneriga** rahvusvahelisele tööstusmessile Hannoverisse. Sel aastal olid eksponaadid välja pannud elektirajamite ja jõuelektronika instituut, raadio- ja side-tehnika instituut, automaatikainstituut, materjalitehnika instituut, elektrotehnika aluste instituut ja elektrimasinate instituut, samuti Materjaliuuringute keskus. Saksamaal viibiti 24. aprillini.

19. aprillil

toimus Saksamaal Strahlsundi kõrgemas Tehnikakoolis seminar "Taastuv ja vesinikuenergeetika", millest võtsid osa elektroenergeetika instituudi dotsent **Peeter Raesaar**, magistrant **Erkki Purge** ja üliõpilane **Siim Paist** soojustehnika instituudist.

19. aprillil

asutati TTÜ Sihtasutus "Materjalitööstustehnoloogiate siirdekeskus". Asutajad olid Tehnikaülikool, Eesti Masinatööstuse Liit, Liitetechnika ja Materjalide Katsetamise Instituut Saksamaalt, o/ü Setton ja Kuusalu Tehas.

Info **Priit Kulu**, tel 620 33 52.

19. aprillil

viidi TTÜ humanitaar- ja sotsiaalteaduste instituudi uutes ruumides Sütiste tee 21 läbi arvult juba neljas sekretäride mess, mis tänavu kandis pealkirja "Sekretäri uuenev maailm Eesti moodi". Asutustest kuulusid korraldajate hulka Tehnikaülikool, Eesti Juhi Abi Ühing ja Juhiabi Keskus.

Isikuliselt osalesid organiseerimistöös TTÜ juhiabide diplomiope "halduskorraldus" projektijuht **Sirje Orvet**, Eesti Juhi Abi Ühingu juhatuses esimees **Janne Kerdo**, TTÜ humanitaar- ja sotsiaalteaduste instituudi direktor dots **Ilmo Saulepp**, Eesti Konsultantide Assotsiatsiooni president *ph d* **Jüri Truusa**, Audentese Kõrgema Ärikooli ja TTÜ õppejõud **Tiiu Kõrvan**, Välisministeeriumi esindaja **Jüri Trei** jmt.

Tehnikaülikooli ei valitud ürituse läbiviimiseks juhuslikult. TTÜs õpib juba teist aastat 150 tegevsekretäri, et omandada spetsiaalne ülikooli (diplomi)haridus *halduskorralduse* erialal. TTÜ humanitaar- ja sotsiaalteaduste instituudi ruumides toimub ka enamasti Eesti Juhi Abi Ühingu üritusi. Siin saavad sekretärid konsulteerida erialastes küsimustes. Keskuse kaudu otsitakse uusi ametikohti töötutele sekretäridele, soovitatakse täiendkursusi, kirjastatakse ja levitatakse õppe- ja töömaterjale. Sageli tutvustatakse Eesti sekretäride elu külalistele mujalt maailmast.

20.-21. aprillil

esines peahoones kahe loenguga Helsingi Tehnikaülikooli professor **Lauri Niinistö**.

21. aprillil

toimus Riias Balti Ministrite Nõukogu Energeetika Komitee töögrupi koosolek, millest võttis osa ka meie elektroenergeetika instituudi dotsent, töögrupi liige **Tiit Metusala**.

23. aprillil

panid raamatukogu bibliograaf **Imbi Kaasik** ja kunstnik **Maie Ruljand** raamatukogu galeriisse üles näituse "Meie ajaleht TEHNIKAÜLIKOOLO 50"

Teine ROHELINE PÄEV

Teist korda viidi TTÜs läbi keskkonnakaitsealane roheline päev.

16. aprillil käis peahoones suur vanapaberi vedamine. Koguti üle 15 tonni vanapaberit. Seda jäi peahoonesse veel nii 10 tonni jagu.

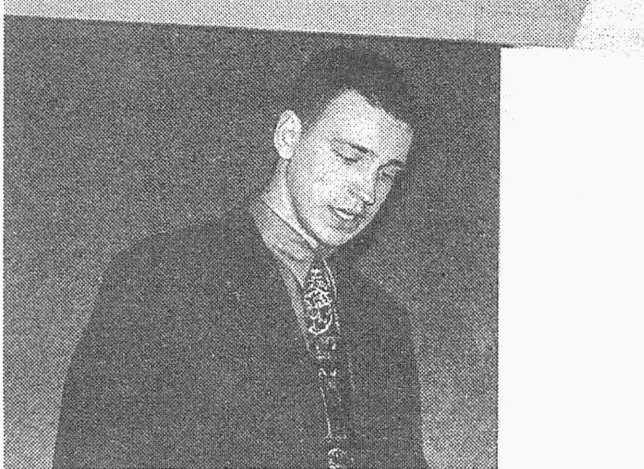
Käivitud on alaline vanapaberi kogumise süsteem. Suured rohelised vanapaberikonteinerid on korpuste otstes.

Avati ka jalgrattahoidjad — pidulikult pakuti torti ja etendati Prussakovi-nimelise rattaklubi näidendit. (Prussakov on teatavasti liikuva pedaali leiutaja.)

Istutati taimi ülikooli auditooriumidesse, et neid hubasemaks muuta. Loengu säästliku arengu teemal pidas Jüri Ratas. Aktsiooni korraldasid BEST-Estonia ja Eesti Noorte Looduskaitse Ühing.

Allan Kokkota
keemia ja keskkonnakaitse tehnoloogia
üliõpilane

Fotod: Teemo Berkis

Noored harivad noori. Loengu säästvast arengust pidas üliõpilane Jüri Ratas.

Rohelisel päeval koguti üle 15 tonni vanapaberit. See teeb kuus sellist konteinerit, nagu pildil näha

Prussakovi-nimeline rattaklubi saabus varakult oma rattateemalist näidendit ette valmistama

Kenad neid istutavad taimi. Mõned TTÜ peahoone auditooriumid said rohelisemaks.

Jalgrataste hoidja avamise etendusele järgnes tordisöömine. (Pilt on tehtud peahoone fuajees.)

Reservohvitseride kursused

Ka sel aastal jätkuvad alternatiivvariandina meesoost üliõpilaste ajateenistuse asemel kõrgemate õppeasutuste vahelised vabatahtlike reservohvitseride kursused.

Vastuvõtu tingimused ja nõuded 1999. aastal kõrgemate õppeasutuste vahelisele vabatahtlike reservohvitseride kursusele (KÖVVRK) kandideerivatele üliõpilastele.

1. Üliõpilane esitab (hiljemalt 9. maiks) avalduse elukohajärgse riigikaitseosakonna (RKO) ülema nimele sooviga läbida KÖVVRK.

2. Reservohvitseride kursusele kandideerija peab vastama nõuetele:

- vabatahtlikkus, soov saada reservohvitseriks
- vanus kuni 27 aastat
- omama Eesti Vabariigi kodakondsust
- valdama riigikeelt
- kohtulikult karistamata
- arstliku komisjoni poolt tunnustatud kõbuliikuks riviteenistuseks nii rahu- kui ka sõjaajal.

3. Reservohvitseride kursusele kandideerija esitab RKO kaudu vastuvõtukomisjonile järgmised dokumendid:

- Eesti Vabariigi kodaniku passi
- üliõpilaspileti koopia
- haridust tõendava dokumendi (koopia)
- Eesti Vabariigi Politsei ameti poolt väljastatud tõendi (originaal) kohtulikult karistamatuse kohta
- arstikaardi arstliku komisjoni läbimise kohta
- tööraamatu või väljavõtte sellest
- elulookirjelduse (käsikirjas)
- 4 fotot 4x5 cm.

4. Reservohvitseride kursustele kandideerija peab olema varustatud:

- spordiriietuse ja -jalatsitega
- isiklike hügieenitarvetega
- kirjutusvahenditega.

5. Reservohvitseride kursusele kandideerija peab edukalt läbima vastuvõtukatsed:

- psühholoogilise testi
- üldfüüsilise testi (UFT-1)

1997. aastal kursustele vastuvõetud peavad olema Kaitseväe Lahingukoolis 27. juuni hommikul 1999. aastal, et jätkata aspirandikursusel.

1998. aastal kursustele vastuvõetud peavad olema Kaitseväe Lahingukoolis 4. juuni hommikul, jätkamaks seersandikursusel.

Täpsem info:

Valjo Tooming

Kaitseministeerium

(2) 640 60 71

GSM 252 87 099; valjo@va.ttu.ee

Kpt. Meelis Säre

Kaitsejõudude Peastaap

(2) 666 10 52

Teated

26.-30. aprillini

toimuvad traditsioonilised tudengite kevadpäevad. Kavas muuhulgas rattaralli, filmiprogrammid, keeglipäev, FK keskuse päev jpm. Korraldaja on Eesti Üliõpilaskondade Liit. Info aadressidel:

www.hype.ee ja www.eyl.ee/kevad99

27. aprillil

oli aulas järjekordne Vilistlaskogu aastakoosolek. Päevakorras oli majandusaasta ja revisjonikomisjoni aruanne, juhatuse ja revisjonikomisjoni valimine, rektori ettekanne jm. Pikemalt järgmises lehes.

27. aprillil

Keemiatehnika instituudi osalusel toimus videokonverents teemal "Tööstusheitvete kahjutustamine". Konverentsil osalesid veel Uppsala, Riia ja Gdanski ülikoolid. Üritus toimus Läänemere Ülikoolis teema "Säästev veemajandus" raames.

27. aprillil

teatas TTÜ Üliõpilasühendus, et TTÜ Üliõpilaskonna üliõpilasvalitsuses II-127 A on müügil õppejõudude rahvusvaheline sooduskaart ITIC. Hind 60 krooni.

28. aprillil

toimus katsekoja ehituse sertifitseerimiskomisjoni töögrupi väljasõit Saaremaale auditi läbiviimiseks firmades AS Level ja AS Saare Lubi.

28.-29. aprillil

esines Tampere Tehnikaülikoolis loengutsükliga "Teraskonstruktioonide projekteerimine Venemaal" ehitiste projekteerimise instituudi prof Kalju Loorits.

29. aprillil

toimub nõukogu saalis avalik-õiguslike ülikoolide seminar teemal "Millist akadeemiliste õppekavade süsteemi vajab Eesti."

29. aprillil

kell 14 tutvustatakse pearaamatukogu infoosakonna ruumides UMI ProQuest andmebaase "Applied Science & Technology Plus" ja "Digital Dissertations". Oodatud kõik huvilised! Täpsemalt vt siinsamas lehes lk 3.

29. aprillil

päeval kutsub majandustalitus kogu ülikoolipere kevadistele heakorrasustöödele.

29. aprillil

õhtul tähistab ajaleht TEHNIKAÜLIKOOI oma 50. sünnipäeva koos tänaste ja ajalooliste tegijatega Glehni lossis.

30. aprillil

kirjutab rektor Olav Aarna Pädaste mõisas koos Saare maakonna esindajatega alla Kuressaare Kolledzhi asutamislepingule. Pikemalt edaspidi.

5. juulist 27. augustini

pakub EPF Ecole d'Ingenieurs võimalust enesetäiendamiseks prantsuse keele alal. Õpe toimub erinevatele tasemetele alates päris algajatest. Õppeaeg 8 nädalat. Kuna meie ülikoolil on Euroopa Komisjoniga sõlmitud SOCRATES/ERASMUS institutsioonileping, siis meie üliõpilastelt raha ei küsita. Tasuda tuleb aga 800 FF (122 euros) registreerimistasu.

Huvilistel pöörduda IV-104, Maret Hein.

Pressiteade: Euroopa on ohus

Maa põleb pommirünnakute rajus
ja möllab sõjakatku metsik kirg -
Mis küll on äkki sõjardite ajus,
et valla päästetud on tappev hirm?

Ta levib kõikjale ja haarab kõiki,
kui vaikselt roomav rōskus üle soise maa -
kas võitjaid sellest koletisest olla võibki,
kui hukatus on tulemuseks igal maal!

Ei suuda keegi ühtki rahvast kaitsta
purustava relva toel -
kes külvab surma - ise tahtmatult on laip,
Ta vaevalt varemeil võib õnne maitsta
saatanlikul moel,
ta enda kodu pole talle üal turvaline paik!

Maa põleb, Euroopa turvalisus ohus
on äkki, sõjapõgenikke rändab mööda maad,
ta õnnetus on justkui tuli kuivas rohus,
mis vaikselt levib kuni suureks saab,

SEEPÄRAST rutake, et luua rahu
igal pool sel viisil,
mis toetab elu, iga rahva rahvusteadvuses
harmoniati ja koherentsust loob -
ja selleks piisab
kõigis elavdada korrastavat Loodusseedust!

Kõik on meis endis,
mis meid korrastada võib!
Meid Loodus juhiv ise seda teed,
kui kuuletud ta seadustele -
ta käes on ülemvõim
ja rahu tagamise teed.

Maharishi Mahesh Yogi pakub tehnikaid,
mis võiksid lahendusi kõikjal tuua,
Ta ütleb: "Püsav arv on vaja
joogalendajaid,
et maapeal kõikjal kestvut rahu luua!"

See mõte üllas proovi läbi teinud
teaduslikult katsetuste rangel teel,
autentset kinnitust on kõikjal leidnud,
et kui on transtsendentsi rahunenud meel,

Siis ennast korrastab rahvusteadvus,
kui appi tuleb LOODUSSEADUS.

Urmas Mänd

Õnnitleme!

Jaan Vörk 60

27. aprillil 1939 sündis Pandivere kõrgustikul Emumäe serva all mõisamõõtu Mursi talus Erna ja Martin Vörgu peres poisilaps, kellele pandi nimeks Jaan. Tema kooliaeg sattus väga segasele perioodile Eestis. Siberisse saatmise eest põgenedes lõpetas ta 1957. aastal keskkooli Kehras (kuldmedaliga!). Järgnesid õpingud tolleaegses Tallinna Polütehnilises Instituudis. 1962. aastal sai temast automaatikute 2. lennu vilistlane (diplom muidugi kiitusega!).

Tolleagse kombe kohaselt sai ta esimese töökohta suunamise korras. Selleks oli Remont-Mehaanikatehas "Progress". Sinna ta kauaks ei jäänud, sest juba 1964. aastal kutsuti ta automaatika kateedri juurde aspirantuuri ja nii algas Jaani akadeemiline karjäär. Aspirantuur oli edukas ja tehnikakandidaadi teaduslik kraad vajalik tema edasises töös. Automaatika kateedri juures läbis Jaan üpris tavapärase karjääriredeli õppelabori juhatajast assistendi ja vanemõpetaja koha kaudu dotsendiks.

Algatusvõimelise ja tegusa mehena ei saanud ta kauaks jääda reaõppejõuks, kuigi üliõpilased hindasid teda kui õppejõudu väga kõrgelt. Tolleaegsed üliõpilaste anketeerimised andsid Jaanile peaaegu et

teaduskonna kõrgeimad hinded! Juba 1974. aastal valitakse ta tolleaegse elektroautomaatika teaduskonna dekaaniks, kus ta töötas kaks valimisperioodi. Kui 1987. aastal tekkis vajadus leida dekaan automaatikateaduskonnale, oli jällegi Jaan parim kandidaat. Ka sellel kohal töötas ta kaks valimisperioodi. Jaani juhtimisel juurutas automaatikateaduskond 90. aastate alguses esimesena meie ülikoolis ainesüsteemse õppekorralduse.

Töö ja õppimise kõrvalt on Jaanil jätkunud energiat veel paljuks muukski. Juba keskkoolis oli ta võrkpallimeeskonna kapten. Kümmeaastat aastat tantsis ta mõnuga "Kuljuses", kust leidis ka oma elukaaslase. Aastaid on ta kaasa löönud meie legendaarses korvpallimeeskonnas "Kapa". Muljet avaldavad on ka tema reisid-rändamised: USA, Mehhiko, Inglismaa, Egiptus, Inglismaa, Hispaania jne, Soomest ja Rootsist rääkimata.

Alates 1. oktoobrist 1996 töötab Jaan Vörk õppe- ja teadusosakonna juhatajana. Osakond on suur: 4 talitust 18 töötajaga ja õpikondade kantseleid 19 põhikohal töötajaga ning veel õpikondade juhatajad.

Probleeme, mida osakond peab lahendama, on palju. Temale omase intelligentsi ja kergusega lahendab Jaan Vörk esmapilgul lahendamatu ülesandeid infosüsteemide, välissuhtluse, õpetegevuse rahvusvahelisustamise, keeleõppe, rahaprobleemide, ülikoolidevahelise vastuvõtu koordineerimise jne, jne alal. Veel üks nüanss: suurem osa töötajaid osakonnas on daamid, kokku on neid kolmkümmend üheksa. Jaan Vörk saab aga kõige ja kõigiga hästi hakkama.

Soovime kolleeg Jaan Vörgule õnne ja tugevat tervist! Jaksu ja jõudu edaspidiseks!

Kolleegid

A liis inserviendō, consumor

17. aprillil a.d. 1999 kustus 56. eluaastal kauaaegse õppejõu ja filosoofia õppetooli juhataja Peeter Laido eluküünal. Ülaltoodud moto mõtteks on lihtne tõde: kes teisi eredalt valgustab, põleb ise kiiremini läbi.

Mis ka poleks surma vahetu põhjus, pidas Peeter Laido puhul see antiikne aforism paika.

Peeter Laido sündis 21. märtsil 1944. aastal Haapsalus teenistuja perekonnas. Saatuse tahtel sai väike Peeter vanemate armastust tunda vaid mõni kuu. Sama aasta septembris, mil sõda polnud veel lõppenud, leidis surm pommirünnakul ta ema, isa aga jäi kadunuks.

Lapsed (Peetri ja kaks aastat vanema õe) võttis kasvatada emapoolne vanaema Anna Hansen Raplamaalt Eidapere külast.

Lõpetanud kodukoha koolis 6 klassi, suunati (!) Peeter Rakvere Internaatkooli, kus õppis 1957. aastast kuni kiitusega lõpetamiseni 1962. aastal. Ühes oma elulookirjelduses kommenteerib Peeter ise seda "suunamist" järgmiselt:

"Kuna vanaemale kahe lapse kasvatamine raske oli, suunati meid..."

Internaatkooli lõpetamise järel avanes võimalus õppida Moskva Ülikoolis filosoofiat, mille vastu tal oli huvi tekkinud juba keskkoolipäevil. Nagu paljudel teistel samaaegsetel tudengitel, tuli temalgi stuudium vahepeal katkestada, et kolm aastat armees teenida.

1966. aastast ülikooliõpingud jätkusid kuni 1970. aastani, mil talle anti *cum laude* filosoofidiplom.

Samal aastal asus ta noore spetsialistina tööle Tallinna Tehnikaülikooli (tollal TPI), mis jäigi Peeter Laidole ainsaks töökohaks, kus tegutses ligi 30 aastat.

Vahepeal (1977-1980) lõpetas ta Moskva Ülikooli aspirantuuri ja 1980. aastal kaitses filosoofiakandidaadi kraadi.

Edasi järgnes tõus akadeemilisel ametiredelil. 1983. a omistati talle dotsendi kutse, 1984. a usaldati talle filosoofia kateedri, hiljem õppetooli juhtimine. Seda tegi ta oskuslikult ja targalt kuni surmani.

In memoriam**Peeter Laido**

Vahepeale jäi ka dekaaniamet (1994-1996), humanitaar- ja sotsiaal- teaduste instituudi juhtimine jpm.

See kõik on kirjas paksus *personalia* toimikus, kus leiame küllaga kiitusi, autasusid, häid iseloomustusi administ- ratsioonilt ja uurimuste põhjal üliõpilastelt.

Seda kõike teavad paljud kolleegid, sõbrad, tuttavad, loomulikult ka abi- kaasa ja kaks täiskasvanud tüdart.

Ent kas me ikka tundsimme Peeter Laidot? Kes oli ta oma kolleegidele?

Me ilmselt ei eksi, kui väidame: läbinisti vaimuinimene, üks ülikooli raduvarast, vastuoluline ja mõistatuslik isiksus, kelle lahkumise järel jääb ülikooli tühik, mida on raske täita.

Filosoofina meenutab ta Voltaire'i, kelle sädelev mõistus ja iroonia piitsurasid nõmedust, autoriteedi pimedat kum- mardamist, mõttelasikust. Ja mõneti ka Sokratest, kes ei armastanud oma tarku mõtteid kirja panna, millest nüüd on väga kahju.

Kuid ta polnud üksnes originaalne mõtleja ja filosoof, kelle teadmiste amplituud oli erakordselt lai, ulatudes sot-

siaalfilosoofiast tehnikafilosoofiani, He- gelist Heideggeri ja Derrida'ni. Ta polnud tavaline kabinetifilosoof.

Teda jätkus ka paljude praktiliste et- tevõtmiste tarvis, oli see siis osalemine Filosoofia Seltsis, humanitaar- ja sot- siaalteaduste instituudi rajamine ja väl- jaarendamine (1992-1997), Tempus- prog-rammi ühe osa elluviimine (1992-1995), halduskorralduse ja -juhtimise eriala aluste loomine Tehni- kaülikoolis... Kolleegid mäletavad tema asjalikke nõuandeid ja julget kriitikat igas ettevõtmises.

Veel ühest iseloomulikust joonest peab kirjutama - jonnakusest aja nõudeile mitte alla jääda. Vastupidi. Arvutit pidi tundma mitte halvemini fanaatikust. Keeli pidi oskama perfektselt. Kaasaja uusimaid õpetamismeetodeid tuli mitte üksnes teada, vaid ka osata kasutada ja kolleegidele edasi anda.

Tema sädelev huumor ja lai naeratus la- hendasid nii mõnedki pingelised olukor- rad. Vaimukamat vestluskaaslast, sealjuures paljudel erinevatel teemadel oleks raske leida. Ka võis ta mõnikord kummaliselt üllatada, näiteks laulda ak- tusel rektori kõne järele ilusa selge häälega Gaudeamust, samas kui palju- dele käis ladinakeelne tekst üle jõu. Kogu tema olek näis hümni sõnadega ütlevat "...olgem alati rõõmsad".

Usume nüüd, et Peeter Laido oleks nõus- tunud Seneca mõtteteraga - võtta stoiliselt tema surma kui paratamatust. Seneca arvas, et kiires ajavoolus jääb lah- kuja ja kestva vahel vaid tühine ajavahe: "Kuid mis oleks tobedam, kui taga nutta seda, kes on sinust ette jõudnud selsamal teel, mis sul endal tuleb läbi käia?"

Contra vim mortis non est medicamen in hortis.

Surma vastu me aiast ravimeid ei leia.

Peeter Laido vaimsus ja vaimukus elavad edasi tema õpilastes, kolleegide ja sõprade mälestustes.

**Kolleegid
humanitaar- ja
sotsiaalteaduste instituudist**